

Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Wpisanie

Inż. Adam Mirowski

WIADOMOŚCI

ZWIĄZKU POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH I ZWIĄZKU POLSKICH CZASOPISM TECHNICZNYCH I ZAWODOWYCH

ROK VIII

WARSZAWA, 8 listopada 1932 r.

Nr. 21

STOWARZYSZENIA TECHNICZNE ZRZESZONE:

Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie.
 Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie.
 Związek Polskich Inżyn. Kolejowych Krakowskie Tow. Techniczne.
 Stow. Elektryków Polskich.
 Polskie Stow. Inżyn. i Techn. województwa Śląskiego.
 Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych.
 Stow. Techników w Sosnowcu.
 Stow. Techników Polskich w Wilnie.
 Stowarzyszenie Inżynierów i Architektów w Poznaniu.
 Stowarz. Techników w Poznaniu.
 Stowarzyszenie Techników województwa Lubelskiego.
 Stowarzyszenie Inżynierów i Techników ziemi Radomskiej.
 Wołyńskie Stowarzyszenie Techników w Łucku.
 Związek Inżynierów Drogowych.

Stowarzyszenie Polsk. Inż. Przem. Naitowego w Borystawiu.
 Sekcja Techniczna Towarzystwa Wiedzy Wojskowej.
 Stowarzyszenie Techników Polskich w Bydgoszczy.
 Związek Techników Polskich w Częstochowie.
 Stow. Techników Polskich w Toruniu.
 Kujawskie Stowarzyszenie Techników we Włocławku.
 Koło Techników w Ostrowcu.
 Koło Techn. w Starachowicach.
 Stow. Techników w Grudziądzu.
 Stowarzyszenie Techników województwa Kieleckiego.
 Stowarzyszenie Inżynierów Polaków w Ameryce.
 Stowarzyszenie Techn. Okręgu Skarżysko-Kamienna.
 Koło Architektów w Warszawie.
 Związek Inżynierów Chemików Rzeczypospolitej Polskiej.

TREŚĆ:

- XIII Zjazd Gazowników i Wodociągowców Czechosłowackich w Pradze (inż. *Wł. Rabczewski*) A—141
- Sprawozdanie Zw. Polskich Czasopism Technicznych i Zawodowych (Dokończenie) inż. *Aleksander Pawłowski* A—145
- Organiczne przyczyny kryzysu i jedyna droga ich usunięcia (skrót ref. p. inż. *St. Golezewskiego* wygł. na XIV Zjeździe Deleg. Z. P. Z. T.) A—147
- Streszczenie odczytu p. inż. *A. Pauly* p. t. „Łodzie podwodne i ratowanie ich załóg w wypadkach awaryjnych“ (Treść Kroniki Technicznej Nr. 9 na odwrotnej stronie) A—147

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, ULICA CZACKIEGO 5.
 Konto czekowe P. K. O. 5878.

OGŁOSZENIA: 1/1 str. 140 zł., 1/2 str. 85 zł., 1/4 str. 55 zł., 1/8 str. 30 zł., 1/16 str. 18 zł.
 Prenumerata za kwartał zł. 1. Cena Nr. 21 — 25 gr.
 Członkowie Zrzeszonych Stowarzyszeń wpłacaj ulgową prenumeratę przez swe Stowarzyszenia.
 Za prenumeratę dodatku Kroniki Technicznej 4 zł. kwartalnie
 Cena pojedynczego numeru 1. — zł.

STOWARZYSZENIE TECHNIKÓW POLSKICH

w Warszawie

KONTO P K O Nr. 128.

POSIEDZENIA TECHNICZNE

W piątek dnia 11 listopada r. b. z powodu Święta Niepodległości posiedzenie techniczne nie odbędzie się.

Następne odczyty: dnia 18 b. m. p. inż. J. Rummel — „Morskie zagadnienie Polski“.

W piątek dnia 25 Listopada r. b. o godz. 8-ej wiecz. w Wielkiej sali gmachu Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie, Czackiego 3/5, odbędzie się posiedzenie techniczne, na którym p. inż. Aleksander PAWŁOWSKI wygłosi odczyt p. t. „O Kongresie Brukselskim (1932 r.) wykształcenia technicznego i o sprawach Federacji Międzynarodowej Prasy technicznej z powodu jej dorocznego zebrania w Paryżu.

KOMUNIKATY KOŁ I WYDZIAŁÓW

ZARZĄD KOŁA PRACY SPOŁECZNEJ zawiadania, że Walne Zebranie Członków Koła odbędzie się dnia 15 b. m. o godz. 18 min. 30 (w pierwszym ewentualnie o godz. 19-ej w drugim) terminie w lokalu S-nia w sali Nr. V z następującym porządkiem obrad: zagajenie, wybór przewodniczącego i sekretarza odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zebrania, sprawozdanie ustępującego Zarządu i dyskusja, przyjęcie regulaminu Koła, wybór nowych Władz. plan pracy na rok 1932/1933 i wolne wnioski.

KOŁO b. wych. POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ zawiadania, Sz. Kolegów: że dnia 19 i 20 listopada r. 1932 odbędzie się doroczny ZJAZD KOLEŻEŃSKI z następującym programem:

- dnia 19. XI: 1) godz. 19-a zebranie powitalne w gmachu Stow. Techników w Warszawie.
- 2) „ 20-a referat kol. St. Swietlickiego na temat: „Warunki bytowania uczącej się młodzieży“. Po zakończeniu referatu wspólna herbatka.
- dnia 20. XI: 1) godz. 9 a msza św. w kościele Zbawiciela w kaplicy Matki Boskiej.
- 2) „ 9 min. 45 zbiórka w gmachu Politechniki.
- 3) „ 10 otwarcie Zjazdu i wybór Prezydium
- 4) „ 10 min. 15 sprawozdanie Komitetu Stypendjalnego, wybór Komitetu Organizacyjnego Zjazdu Koleżeńkiego w 1933 r. jako 35-letnią rocznicą otwarcia Politechniki Warszawskiej
- 5) „ 11 do 12 min. 30 udział w uroczystości otwarcia roku akademickiego Politechniki Warszawskiej.
- 6) „ 12 min. 30 do 13-ej wspólna fotografia na podwórzu Politechniki.
- 7) „ 13 dalszy ciąg obrad.
- 8) „ 16 wspólny obiad.

UWAGI: O godz. 13-ej wycieczka dla Pań do Koła Pań Domu. O ile czas pozwoli po zakończeniu obrad odbędzie się wycieczka na Stację Filtrów celem zwiedzenia nowych urządzeń.

POSADY WAKUJĄCE.

56—Jedno z Kół Naukowych przy Stow. Techników w Warszawie poszukuje MŁODEGO INŻYNIERA do prowadzenia sekretariatu. Znajomość francuskiego (zaleźtowanie korespondencji) konieczna, inny język pożądana. Zajęcie 3-4 razy tygodniowo po 2 godziny w porządku wieczorowej. Zgłoszenia na piśmie z podaniem warunków oraz krótkim opisem dotychczasowej pracy zawodowej oraz społecznej przyjmuje Kancelarja Stow. Techników.

WIADOMOŚCI ZWIĄZKU POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH

ROK VIII

Warszawa 8 listopada 1932 r.

Nr. 21

Polska Bibliografja Techniczna.

- P** 1931 698.32:693.6
B Cement Nr. 4
T HEMPEL STANISŁAW inż. Celolit przy budowie stropów. 1380 zł.+12 rys.
- P** 1931 693.55:639.6
B Cement Nr. 4
T NOWAKOWSKI STANISŁAW inż. Pustakowe stropy żelbetowe. 720 zł.+4 rys.
- P** 1931 92 (Pusch Kurt)
B Cement Nr. 5
T Ś p. Dyrektor inż. Kurt Pusch. 270 zł.+1 rys.
- P** 1931 666.94. (493)
B Cement Nr. 5
T SPIEGEL KURT MAX. Przemysł cementowy w Belgji. 1070 zł.
- P** 1931 693.55:726.6(438)
B Cement Nr. 5
T KURYŁŁO ADAM inż. dr. prof. Pol. Lwów. Konstrukcje żelbetowe katedry Śląskiej w Katowicach. 1200 zł.+17 rys.
- P** 1931 624.012.3/4 (73)
B Cement Nr. 5
T GOLDA TADEUSZ inż. Uwagi o zastosowaniu betonu na budowach inżynierskich w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. 600 zł.+10 rys.
- P** 1931 693.55:727.1
B Cement Nr. 5
T POGANY WOJCIECH inż. Konstrukcje żelbetowe, przy budowie szkoły powszechnej w Tarnowskich Górach 500 zł.+3 rys.
- P** 1931 624.012.3/4
B Cement Nr. 5
T SZUMAN ANTONI inż. Ze wspomnień starego żelbetnika. 750 zł.+3 rys.
- P** 1931 666.977
B Cement Nr. 5
T MALINOWSKI KAZIMIERZ inż. arch. W sprawie stosowania pustaków betonowych. 420 zł.+5 rys.
- P** 1931 666.97:699.82
B Cement Nr. 5
T BUDNY ANTONI inż. Zagadnienia dotyczące nieprześlakliwości betonu, 1350 zł.
- P** 1931 666.97:699.82
B Cement Nr. 5
T Przegląd środków izolacyjnych i uszczelniających beton. 3230 zł.+10 rys.+2 rys.
- P** 1931 666.94(438):339.4(438)
B Cement. Nr. 6
T BRAUNSTEIN STANISŁAW. Spożycie cementu w Polsce. 580 zł.+3 rys.
- P** 1931 339.4(438):666.94
B Cement. Nr. 6
T ATLAS ADOLF dr. O zwiększenie spożycia cementu na wsi. 1230 zł.
- P** 1931 624.2:624.012.3/4(4)(7)(8)
B Cement Nr. 6
T PLEBINSKI BRONISŁAW inż. Postępy w dziedzinie budowy mostów z betonu i żelbetu w krajach Europy Zachodniej i Ameryki. 4200 zł.+20 rys.
- P** 1931 624.012.4(438)
B Cement Nr. 6
T TYLBOR LUDWIK inż. radca Min. Robót Publ. Zastosowanie żelbetu w konstrukcjach o charakterze specjalnym. 1650 zł.+14 rys.
- P** 1931 624.2.021:624.012.4
B Cement Nr. 6
T HEMPEL STANISŁAW inż. Most o trzech oporach, tworzących w rzucie trójkąt. 450 zł.+8 rys.
- P** 1931 624.2 (438):624.012.4
B Cement Nr. 6
T HUBL LUDWIK inż. Budowa mostów żelbetowych w województwie warszawskim. 1430 zł.+13 rys.
- P** 1931 624.2 (438):624.012.4
B Cement Nr. 6
T GRZYCZ I. G. inż. Mosty drogowe na Śląsku. 200 zł.+6 rys.

Biuro infomacyj Bibljograficznych.

Otwarte oficjalne na posiedzeniu Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie w dniu 7 października b. r. jest czynne w poniedziałki, środy i piątki od godz. 19-ej do 20-ej w lokalu Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych (Czackiego 3-5). Biuro udziela pisemnych informacji bibljograficznych z dziedziny techniki za opłatą za każdą notatkę bibljograficzną 10 gr. od członków Z. P. Z. T. i 20 gr. od osób postronnych.

WIADOMOŚCI ZWIĄZKU POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH

Rok VIII.

Warszawa, 8 listopada 1952 r.

Nr. 21

+ 665.7] (063) (437.1)

XIII Zjazd Gazowników i Wodociągowców Czechosłowackich w Pradze. 30.VI. — 3.VII. 1932

Inż. Włodzimierz Rabczewski.

XIII doroczny Zjazd Gazowników i Wodociągowców Czechosłowackich odbył się w Pradze w terminie nieco opóźnionym — o cały miesiąc — w stosunku do początkowych zamierzeń, a to ze względu na IX Zlot Ogólno-sokolski, który stanowił bardzo interesującą atrakcję dla uczestników Zjazdu, a przedstawiał się rzeczywiście imponująco. Zjazd odbywał się pod protektoratem Rady gł. m. Pragi.

Zjazd obeszany był bardzo licznie, — liczba uczestników przekroczyła 300 osób. Poza Czechosłowacją reprezentowane były: Jugosławia, Niemcy i Polska. Delegacja polska była liczna i składała się z 9 osób: inż. W. Rabczewski — dyrektor Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy oraz prezes Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich i Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Polsce, inż. C. Swierczewski — Dyrektor Gazowni Warszawskiej, inż. K. Zardecki — dyrektor Gazowni Lwowskiej inż. B. Rafalski — naczelnik Biura Technicznego Dyrekcji Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy, inż. J. Konopka — dyrektor Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Polsce, J. Pomorski — naczelnik Inspekcji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej m. st. Warszawy, dr. K. Wóycicki — docent Politechniki Warszawskiej, E. Patlikowska — kierowniczka działu propagandy Gazowni Lwowskiej i inż. S. Sulimierski — przedstawiciel Spółki Akcyjnej „Gazolina“ w Borystawiu.

W dn. 30 czerwca o godz. 17-ej odbyło się Walne Zgromadzenie Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Czechosłowackich w centralnej bibliotece miejskiej

W dn. 1-go lipca o godz. 8-ej rozpoczęły się prace w sekcjach, — wszystkie posiedzenia Zjazdu odbywały się w pomieszczeniach centralnej biblioteki miejskiej; prace te trwały do godz. 11-ej.

Uroczystość otwarcia Zjazdu przypadła na godz. 11-tą. Zjazdowi przewodniczył prezes Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Czechosłowackich inż. dr. A. Opatrny, który też zagał otwarcie Zjazdu. Następnie zostały wygłoszone przemówienia powitalne oraz odczytane depesze; z ramienia polskiej delegacji witał Zjazd inż. W. Rabczewski — imieniem Gminy i Magistratu m. st. Warszawy, Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie, Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich, Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskiem oraz Zarządu i Dyrekcji Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy. Inż. W. Rabczewski łącznie

z inż. C. Swierczewskim zostali obrani do honorowego prezydium Zjazdu.

Następnie inż. K. Jedlicka wygłosił odczyt p. t. „Możliwości planowanego zaopatrywania czechosłowackich miast. w gaz.”

O godz. 15-ej uczestnicy Zjazdu wyruszyli w samochodach i autobusach na sekcyjne wycieczki. Sekcja gazownicza—do zakładu naukowego badania węgla, nowowypudowanego kulistego zbiornika gazu (średnica 20 m) oraz do gazowni w Michle. Sekcja wodociągowa — do zakładu hydrologicznego na Podbabie (bardzo interesujący zakład, — wyczerpujących wyjaśnień w postaci wysoce wartościowego wykładu udzielił dyrektor zakładu docent dr. Smetana) oraz na stację filtrów na Podolu. Sekcja sanitarno — techniczna — do Masarykowych domów w Krczy, do szpitala na Bulowcu oraz do miejskiego browaru w Holeszowicach dla obejrzenia ogrzewania na odległość.

Dn. 2 lipca prace w sekcjach rozpoczęły się o godz. 8-ej rano i trwały do godz. 11-ej, poczem uczestnicy Zjazdu zwiedzili gmach Miejskiej Biblioteki Publicznej, — wyjaśnień udzielił dyrektor Biblioteki. Biblioteka posiada przeszło 500.000 tomów, w dziale pism codziennych otrzymuje przeszło 15 pism polskich: na szczególną uwagę zasługuje dział dziecinny z obszerną czytelnią dla dzieci oraz specjalny dział bibliografii samorządowej, przeznaczony wyłącznie dla użytku pracowników komunalnych. O godz 11³⁰ obcokrajowi uczestnicy Zjazdu udali się na przyjęcie do primatora (prezydenta) m. Pragi dr. K. Baxy: na przyjęciu została dokonana wymiana przemówień powitalnych, w imieniu polskiej delegacji przemawiał inż. W. Rabczewski.

O godz. 16-ej odbyło się pod przewodnictwem inż. W. Rabczewskiego i przy sekretarzach inż. inż. T. Kecliku i J. Konopce posiedzenie przedstawicieli Zrzeszeń Gazowników i Wodociągowców Polskich, Czechosłowackich i Jugosłowiańskich w celu ukonstytuowania Związku tych Zrzeszeń; pierwsze podwaliny dla stworzenia tego Związku, mającego na celu zespolenie wysiłków i pracy gazowników i wodociągowców polskich, czechosłowackich i jugosłowiańskich, związanych wspólnością fachu, zagadnień technicznych i gospodarczych oraz ducha, były założone na XIII Zjeździe Gazowników i Wodociągowców Polskich w Warszawie, właściwe zaś prace przygotowawcze trwały od tego czasu przeszło rok i uwieńczone zostały tym oto pomyślnym wynikiem. Na posiedzeniu został uchwalony statut Związku oraz ukonstytuował się tymczasowy Zarząd Związku w składzie 9 członków — po 3 od każdego Zrzeszenia; z ramienia Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich do tego Zarządu weszli pp. Rabczewski, Swierczewski i Zardecki; na przewodniczącego tymczasowego Zarządu został obrany jednogłośnie przedstawiciel Polskiego Zrzeszenia — inż. C. Swierczewski; pierwsze posiedzenie tak ukonstytuowanego Zarządu zostało wyznaczone na październik r. b. i ma się odbyć w Krakowie, — na tem posiedzeniu dokona się ostatecznie ukonstytuowanie się Zarządu. Zawiązanie Związku Zrzeszeń Gazowników i Wodociągowców Polskich, Czechosłowackich i Jugosłowiańskich stanowi chlubną kartę w historii przebiegu XIII Zjazdu Gazowników i Wodociągowców Czechosłowackich, — zostało to należycie zaakcentowane w przemówieniach, wygłoszonych przez szereg uczestników Zjazdu na pożegnalnym bankiecie, który odbył się w tymże dniu.

W międzyczasie o godz. 16-ej odbyło się posiedzenie kierowników gazowni i zakładów wodociągowych, o godz. zaś 16.30 narada kierowników rachunkowości tychże zakładów. O godz. 20-ej w Domu Ludowym na Králevých Vinohradach odbył się bankiet pożegnalny, na którym w imieniu polskiej delegacji zabierali głos pp. Rabczewski i Zardecki.

Porządek dzienny sekcyjnych zebrań obejmował następujące referaty:

W sekcji gazowniczej:

Inż. V. Lenc (Czechosłowacja) — Postępy w zużyciu gazu od ostatniego naszego Zjazdu w Pradze; inż. M. Wieleżyński (Polska — wobec nieobecności p. Wieleżyńskiego referat odczytał inż. S. Sulimierski) — Rola przemysłu gazu ziemnego w rozwoju gazownictwa; inż. S. Crneković (Jugosławja) — Obecny stan przemysłu gazowniczego w Jugosławji; inż. C. Swierczewski (Polska) — Porównanie kosztów oświetlenia gazowego i elektrycznego w Warszawie; inż. J. Konopka (Polska) — oświetlenie ulic gazem i wpływ tegoż na gospodarkę miast; inż. B. Chodima (Czechosłowacja) — Przebudowa publicznego oświetlenia gazowego w Pradze; inż. dr. M. Havelka (Czechosłowacja) — Pierwszy tłoczny zbiornik gazu Praskiej gazowni gminnej; inż. dr. A. Vysoky (Czechosłowacja) — Miejski gaz z węgla brunatnego; inż. P. Zacharov (Czechosłowacja) — Dlaczego gaz wodny lub dwugaz jest korzystny dla miejskiej gazowni; inż. J. Konopka (Polska) — Odrutowanie czy dodatkowe nawanianie gazu miejskiego; inż. dr. R. Riedl (Czechosłowacja) — Koks gazowniczy; inż. S. Chmelar — Ostrawskie węgle gazowe; F. Strnad (Czechosłowacja) — Aktualne zagadnienia małych i średnich gazowni; K. Sedlák (Czechosłowacja) — Stosunek budżetu, bilansu i kalkulacji w przedsiębiorstwach gminnych; L. Prenosil — Rachunkowe załączniki do potrzeb gazowni.

W sekcji wodociągowej:

Inż. dr. R. Klausner (Czechosłowacja) — Przyszłość wodociągarnstwa w Czechach; inż. L. Manola (Jugosławja) — Wodociągowe potrzeby i ich zaspokojenie w Dalmacji i Przymorzu; inż. Z. Rudolf (Polska) — O normach wody do picia w Polsce (referat niewyłoszony wobec nieprzybycia referenta); L. Piekarski (Polska) — Zarys dziejów wodociągów miejskich w Polsce przedrozbirowej (referat niewyłoszony wskutek nieprzybycia referenta); inż. F. Kroupa (Czechosłowacja) — Wiercenia na wodę dla miejskiego wodociągu w Rakowniku oraz próby odżelazniania i odmanganiania jej; K. Mrvik (Czechosłowacja) — Najnowsze stałe urządzenia dla sprawdzania wodomierzy; inż. J. Kottland (Czechosłowacja) — Stosowanie rur żelazobetonowych w wodociągach i kanalizacji; inż. B. Rafalski (Polska) — Obliczenie sieci wodociągowej jako zagadnienie energetyczne; inż. J. Pomorski (Polska) Trwałość rur żeliwnych wodociągowych w zależności od gruntu, w którym są ułożone, na podstawie doświadczeń warszawskich; inż. E. Rehák (Czechosłowacja) — Właściwości i stosowanie żelazobetonowych rur „Vianini“ w wodociągach i kanalizacji miejskich; inż. J. Neveceral (Czechosłowacja) — Eternitowe tłoczne rury dla wodociągów; inż. B. Ruml (Czechosłowacja) — Żelazobetonowe rury; inż. K. Werstadt (Czechosłowacja) — Kąpielowe miejscowości w projektach a wykonaniu; inż. dr. V. Dasek (Czechosłowacja) — Balneotechniczne środki ochrony mineralnych wód węglowych.

W sekcji sanitarno-technicznej:

Inż. K. Kalous (Czechosłowacja) — Kilka zagadnień aktualnych przy centralnem ogrzewaniu; inż. dr. F. Srbek (Czechosłowacja) — Zużycie paliwa przy centralnem ogrzewaniu; inż. K. Lèdl (Czechosłowacja) — Hygieniczne znaczenie obwodowych ogrzewalni w Pradze; inż. V. Holecek (Czechosłowacja) — Prażski zakład spalania domowych śmieci w związku z ogrzewaniem elektrowni oraz nowym sposobem usuwania śmieci; inż. B. Peca (Czechosłowacja) — Przyrząd „Forward” do kontroli spalania, typ metalowy, inż. V. Zeman (Czechosłowacja) — Współczesny stan zagadnień kanalizacyjnych w Czechach; inż. dr. K. Wóycicki (Polska) — Badania nad wydatkiem głównego przelewu burzowego sieci kanalizacyjnej m. st. Warszawy, wykonane na modelu w Laboratorium Wodnym Politechniki Warszawskiej; inż. E. Konecny (Czechosłowacja) — Utrzymanie i oczyszczanie sieci kanalizacyjnej; inż. dr. V. Madera (Czechosłowacja) — Chlorowanie wód ściekowych.

Bez względu na to, że prace w sekcjach odbywały się w jednym i tym samym czasie równolegle, względnie liczny skład delegacji oraz uprzejmość przewodniczących sekcji, przesuujących czas wygłoszenia referatu na dogodniejsze miejsce, pozwoliły polskim przedstawicielom uczestniczyć w wysłuchaniu interesujących referatów i dyskusjach nad nimi we właściwym składzie.

W dniu 3 lipca o godz. 9-ej rano członkowie Zjazdu obejrzeli wystawę „Płyn a Voda”, która została zorganizowana w pałacu targów powszechnych przy ul. Bielskiego w związku ze Zjazdem oraz Złotem Ogólno-sokolskim; na tej wystawie przedstawione były firmy, przeważnie czechosłowackie, wyrabiające przyrządy i materiały, które mają zastosowanie w dziedzinie gazownictwa, wodociągarstwa i kanalizacji; szczególnie obszernie był przedstawiony dział wodomierzy — wyłącznie wyrobu czechosłowackiego. O godz. 10-ej członkowie Zjazdu odbyli wycieczkę autobusami do fabryki rur żelazobetonowych firmy Lanna w Lisie (około 30 km. od Pragi). Tegoż dnia o godz. 15-ej polska delegacja była obecną na Zlocie Ogólno-sokolskim, który odbywał się na stadionie, mieszczącym 250000 widzów, i, aczkolwiek był międzynarodowym, miał jednak wybitne cechy zlotu o jedności słowiańskiej; w Zlocie brali udział również sokoli i sokolice polskie, a cały Zlot robił wrażenie bardzo imponujące i jednością słowiańską podniosłe.

Dorobkiem Zjazdu było wysłuchanie i omówienie 38 referatów, — niektóre z nich ujmowały bardzo aktualna zagadnienia; wygłoszone polskie referaty wywołały wielkie zainteresowanie i uznanie, co zaznaczyli w swych przemówieniach przewodniczący sekcji wogóle polscy delegaci byli traktowani bardzo uprzejmie i serdecznie przez cały czas trwania Zjazdu i pobytu w gronie gazowników i wodociągowców czechosłowackich.

Następny XIV Zjazd Gazowników i Wodociągowców Czechosłowackich został wyznaczony na rok 1933 w m. Bratislava.

Sprawozdanie Związku Polskich Czasopism Technicznych i zawodowych w roku 1931

Projektowany Kongres Federacji Międzynarodowej Prasy Technicznej i Zawodowej w r. 1932 w Warszawie

(Dokończenie)

Na mocy uchwały 6 Kongresu Federacji (w Brukseli) we wrześniu 1930 roku, następny Kongres miał się odbyć w Warszawie w r. 1932.

Przygotowania do Kongresu były podjęte przez Związek, jako sekcję Polską Federacji od początku roku sprawozdawczego (1931 r.).

Przed powzięciem kroków decydujących, Zarząd poczynił starania w celu wyjaśnienia, czy można będzie uzyskać od Skarbu i Instytucyj publicznych środki pieniężne, niezbędne na odbycie Kongresu w należytej, ustalonej przez 6-letnią praktykę, formie.

W tym celu Zarząd uzyskał audjencję u p. p. Ministrów, oraz kolejno u dwóch p. p. Premierów, którzy wyrazili uznanie potrzeby odbycia Kongresu.

Po audjencjach u p. p. Premierów i Ministrów, na podstawie ustalonego współdziałania Rządu w organizacji Kongresu, uzyskaliśmy audjencję u Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, żeby go prosić o przyjęcie protektoratu nad Kongresem, co zresztą Pan Prezydent raczył przyrzec jeszcze w połowie roku 1930, kiedy mieliśmy na widoku, że Kongres Brukselski zaproponuje Warszawie urządzenie Kongresu następnego. Pan Prezydent raczył przyjąć protektorat.

Następnie zaprosiliśmy Pana Premiera Prystora na Prezesa Honorowego Kongresu, a do Komitetu Honorowego Kongresu, p. p. Ministrów.— Pan Premier i wszyscy p. p. Ministrowie zaproszenie przyjęli. Zaprosiliśmy również Panów Prezydentów m. Warszawy i m. Lwowa, oraz p. p. Rektorów obu Polskich Politechnik.

Z pomiędzy instytucyj, do których nasz Zarząd zwracał się o poparcie Kongresu, wyróżnia się Prezydjum m. Lwowa i Lwowska Izba Przemysłowo Handlowa, które przyrzekły najdalej idące poparcie Kongresu w czasie jego posiedzeń we Lwowie, oraz — wyrobienie przyjęcia Kongresu w Borystawiu, lub Drohobyczu.

Jak z powyższego wynika, przygotowania do Kongresu były daleko posunięte, kiedy Zarząd nasz otrzymał z Paryża od Prezesa-założyciela Federacji, p. Mounier'a, list z daty 5-go lutego, w którym porusza myśl odroczenia Kongresu Warszawskiego do 1933 r. z powodu depresji, jaka zapanowała w stosunkach prasowych w Paryżu.

Po porozumieniu się z p. p. członkami Związku w Warszawie i Lwowie, oraz z p. p. przedstawicielami Rządu, daliśmy odpowiedź p. Mounierowi, że odroczenie Kongresu, wobec inicjatywy jego i jego kolegów z Komitetu Wykonawczego, uważamy za pożądane. Na mocy tej odpowiedzi Sekretarz Generalny Honorowy p. Thuau rozesłał 14 marca r. b. okólnik do wszystkich Sekcyj z zapytaniem, jak one zapadają się na odroczenie.

Z odpowiedzi nadesłanych do Paryża, wynikało że ogromna większość przychyliła się do odroczenia. Wyjątek stanowiła Sekcja Austriacka i idąca jej na rękę Węgierska.

Stosownie do uchwały Kongresu Brukselskiego, Kongresy mają się odbywać co 2 lata, więc do Wiednia Kongres nie powinien być zwołany na rok 1933, o ile odbyłby się w 1932 r. w Warszawie; co do tego miała zapisać uchwała ostateczna w Warszawie. Ponieważ jednak Kongres Warszawski musi być odłożony do r. 1933, więc Wiedeński w tym roku odbyłby się nie powinien. Sekcja austriacka zawiadomiła jednak, że może urządzić Kongres w 1933 r., kiedy będzie obchodzić jubileusz swojego Związku Prasy Technicznej i liczy na powodzenie. Sekcję austriacką gorliwie poparł w dwóch listach do Komitetu Wykonawczego. Prezes Sekcji węgierskiej p. Radwany.

Redaktor czasopisma Zeitschrift, który jest organem Związku Reichsverband der Deutschen Zeitschriften Verleger, wszedł z naszą Sekcją w porozumienie, proponując swoje usługi i motywując to potrzebą lepszego wzajemnego poznania się Niemiec z Polską. Sekcja Hiszpańska wypowiedziała opinię że można się obawiać że rok 1933 nie będzie lepszy od 1932 i wyraziła ubolewanie, że Kongres Warszawski nie dojdzie w roku bieżącym do skutku, ponieważ wiele osób z Hiszpanji wybierało się do Polski.

Wreszcie Włosi proponowali odbyć w roku bieżącym 1932 Zjazd, zamiast Kongresu, ażeby podtrzymać kontakt między Sekcjami.

Ponieważ Francuzi, jako mający w swoim ręku losy Federacji (dzięki poparciu swojego Min. Spraw Zagr.), usiłowali nawiązać i usiłują utrzymać stosunki przyjazne z Niemcami, a także z Austrią i Węgrami, więc w Komitecie Wykonawczym rozważali i przedstawili na opinię Prezesa Federacji pytania:

1) czy nie należy w r. 1933 urządzić Kongresu częściowo w Warszawie (3 dni) a częściowo w Wiedniu,

2) czy też odbyć Kongres 1933 jedynie w Wiedniu, a Kongres Warszawski przenieść na rok 1934. Ponieważ Komitet Wykonawczy dał Prezesowi Federacji, p. Pawłowskiemu, swobodę w wypowiedzeniu się o tych pytaniach, a z drugiej strony podkreślił doniosłe polityczne znaczenie decyzji, przeto Zarząd Sekcji Polskiej był zmuszony powziąć uchwałę decydującą.

Lekceważyć domagania się Wiednia byłoby niewłaściwe, gdyż Wiedeń od 6 lat stara się o przyjęcie Kongresu. Z drugiej strony należy uwzględnić, że w r. 1934 odbędzie się w Warszawie Międzynarodowa Wystawa Budowlana i że konjunktura gospodarczo-finansowa za dwa lata może będzie lepsza w całej Europie i u nas, co przemawia za decyzją na korzyść przeniesienia Kongresu w Warszawie na rok 1934.

Wobec tego zwróciliśmy się do członków Związku i miarodajnych organów rządowych i społecznych i przesłaliśmy do Paryża ostateczną odpowiedź, że odraczamy Kongres na rok 1934.-

Aleksander Pawłowski.

Organiczne przyczyny kryzysu i jedyna droga ich usunięcia

Skrót referatu p. inż. St. Golczewskiego wygłoszonego na XIV Zjeździe Delegatów Z. P. Z. T. w Warszawie dnia 11 kwietnia 1932 r.

Jedną z bezpośrednich przyczyn nadprodukcji, wywołującej wszystkie zjawiska kryzysu jest okoliczność, iż cena sprzedaży towaru przerasta możliwości nabywcy konsumenta.

W cenie sprzedaży towaru, w normalnych warunkach, zawartym jest prócz kosztów produkcji lub nabycia towaru, pewien zysk, dla opłacenia procentów od pożyczonego kapitału obrotowego i od własnego kapitału inwestycyjnego przedsiębiorcy. O ile więc przedsiębiorca nie chce dostosować swej ceny do możliwości finansowych konsumenta, to ilość konsumentów się zmniejsza a także i poszczególne spożycie każdego z nich tak, że i ogólne spożycie danego artykułu spada i wytwarza się przy stałej wysokości produkcji nadmiar towaru, czyli hiperprodukcja.

Hiperprodukcja byłaby nie do pomyślenia, gdyby w cenach wyrobów przemysłu nie był pobierany zysk pieniężny, co jest możliwe tylko w takim ustroju gospodarczym, w którym nie istniałaby instytucja procentu. Zniesienie procentu jest do przeprowadzenia na drodze stworzenia źródła bezprocentowych pożyczek, udzielanych przez rząd właścicielom warsztatów pracy do wysokości wartości ich warsztatów, w banknotach, których „pokrycie” stanowi wartość tych warsztatów. Dla umożliwienia dewaluacji tego nowego rodzaju pieniądza należałoby wykluczyć możliwość deprecjacji samych warsztatów (poza deprecjacją, wywołaną przewidzianym zużyciem) przez kartele, zastępując obecny system podatkowy, polegający na ściąganiu dochodów państwowych i samorządowych z konsumpcji (podatek obrotowy, dochodowy, stemplowy, spadkowy, świadczenia socjalne, monopole, cła, poczta, koleje i t. d.) systemem opartym na pobieraniu tylko podatku od warsztatów pracy w wysokości proporcjonalnej do ich wartości inwestycyjnej (a nie do wielkości produkcji).

629.127

Streszczenie odczytu p. t. „Łodzie podwodne i ratowanie ich załóg w wypadkach awaryj”.

Wygłoszony przez p. inż. A. Pauly w Stowarzyszeniu Techników w Warszawie.

Na posiedzeniu technicznym w Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie dnia 21 października r. b. p. inż. Aleksander Pauly wygłosił odczyt, ilustrowany przezroczami, pod tytułem: „Łodzie podwodne i ratowanie ich załóg w wypadkach awaryj”.

We wstępie prelegent przedstawił na szeregu ciekawych szkicach na ekranie, historię rozwoju łodzi podwodnych, wyliczając tych konstruktorów, którzy konkretnie dopięli celu, zatrzymując się dłużej na łodzi Drzewieckiego inżyniera Polaka, w rosyjskiej służbie

z 1884 r., która dzięki zastosowaniu przezeń silników elektrycznych i akumulatorów była zwrotnym etapem w budowie tych okrętów.

Następnie inż. Pauly dał szemat konstrukcji i zasady obliczeń korpusu nowoczesnej łodzi podwodnej, a także plan rozlokowania mechanizmów, uzbrojenia kajuty nawigacyjnej czyli t. zw. posturunku centralnego oraz pomieszczeń załogi.

Na drewnianym modelu półtorametrowej długości inż. Pauly objaśnił technikę nurkowania, obecne środki napędu i sposoby sterowania oraz taktykę torpedowania i zasadę rozstawiania min zagroźowych, a na wykresach i przeźroczach, pokazał mechanizmy torpedy Whitehead'a i miny zagrodowej.

Według zdania prelegenta dalszy rozwój nawigacji wogóle jest uzależniony od zarzucenia odwiecznego pędzisa, jakim jest śruba okrętowa i zastąpienia jej napędem rakietowym, do którego odpowiednią substancję wybuchową muszą wynaleźć chemicy.

Po zademonstrowaniu na ekranie różnych typów łodzi podwodnych od podwodnego krążownika o wyporności 4300 ton i sile Diesla 7.600 HP inż. Pauly przeszedł do sposobów ratowania załóg łodzi podwodnych w wypadkach awaryj i przedstawił przeźroczami 5 różnych ich szematów, zaznaczając, że w próbach i na manewrach każdy z nich okazał się skutecznym, w tragicznych wypadkach w rzeczywistości zawodzią wszystkie, na co jako przyczyny składają się: głębokość zanurzenia, falowanie morza i często nieznanomość miejsca katastrofy.

Na zakończenie prelegent wyliczył obecne sposoby walki z łodziami podwodnymi, obniżające wartość bojową tych podwodnych korsarzy o 70% w stosunku do ich działalności na początku wojny światowej i wypowiedział zdanie, że państwo, posiadające granice morskie musi dla skutecznej obrony swych praw mieć w składzie swych morskich sił zbrojnych, poza łodziami podwodnymi okręty innych kategorii, które faktycznie będą w stanie utrzymywać morze w posiadaniu danego państwa.

W. Gl.

- P** 1931 69(064):666.97
B Cement Nr. 6
T MAŚŁOWSKI MIKOŁAJ inż. Wrażenia z wystawy budowlanej w Berlinie. 680 sl. + 5 rys.
- P** 1931 622.323(438)(063)
B Przemysł Naft. Nr. 13
T V. Zjazd Naftowy. 390 sl.
- P** 1931 622.323(73)
B Przemysł. Naft. Nr. 11, 12 i 13
T ADAMIAK LEOPOLD inż. Przemysł naftowy w St. Zjednoczonych Ameryki Północnej część II. (Referat wygłoszony na IV Zjeździe Naftowym we Lwowie, dr, 8 grudnia 1930). 3370 sl.
- P** 1931 622.248.1
B Przemysł. Naft. Nr. 14
T ZUBER KAZIMIERZ inż. Lwów. O sposobach brania „odcisku“ przy instrumentacji otworów wiertniczych. 1040 sl. + 7 rys.
- P** 1931 655 516:626 85 (438)
B Przemysł. Naft. Nr. 14
T LIMBACH FRANCISZEK. P. F. O. M. „Polmin“ Fabrykacja dobrych asfaltów drogowych z rop parafinowych. (Referat wygl. na IV Zjeździe Naftowym we Lwowie 7 grudnia 1930 r.). 1440 sl.
- P** 1931 656. 3:622 323 (438)
B Przemysł. Naft. Nr. 14
T Polityka taryfowa kolei a sytuacja ekspertowa przemysłu naftowego. 1200 sl. + 3 tabl.
- P** 1931 336.213(438):629.113
B Przemysł. Naft. Nr. 15
T SCHAETZEL STANISŁAW dr. Krajowe Tow. Naftowe Państwowy Fundusz Drogowy. 1430 sl.
- P** 1931 66.074.1
B Przemysł. Naft. Nr. 15 i 16
T Sekcja Naukowej Organizacji Stow. Polskich Inż. Przemysł. Naft. Osuszanie i oczyszczanie gazu. 4120 sl. + 18 rys. + 1 tabl.
- P** 1931 66 092
B Przemysł. Naft. Nr. 15
T KOZŁOWSKI MARJAN inż. Drohobycz. Dystylacja rurowieżowa w rafinerji „Nafta“. 750 sl. + 10 rys.
- P** 1931 622(063)
B Przemysł. Naft. Nr. 15
T Kalkulacja Okręgowego sekretariatu Centralnego Związku Górników. 490 sl. + 1 tabl.
- P** 1931 622.245.52
B Przemysł. Naft. Nr. 16 i 17
T NAJURSKI JAN inż. Zapobieganie uszkodzeniu rur przy torpedowaniu. 1820 sl. + 7 rys.
- P** 1931 381 12(438):622.323
B Przemysł. Naft. Nr. 17
T Przemysł naftowy, a „Targi Wschodnie“ 640sl.
- P** 1931 622.245 42
B Przemysł. Naft. Nr. 17
T WALIGÓRA RÓMAN Tadjoenng Lontar Indie hol. Cementowanie metodą dwóch korków. 1740sl + 4rys.
- P** 1931 66.066
B Przemysł. Naft. Nr. 18
T RACHWAŁ STANISŁAW inż. Borysław. Nowy sposób czyszczenia ropy naftowej. 1280 sl.
- P** 1931 662.753.12:629.113
B Przemysł. Naft. Nr. 18
T BOBR WACŁAW inż. Warszawa Benzyna, jako mate jał popędowy. 1400sl.
- P** 1931 655 516(438):625.85
B Przemysł. Naft. Nr. 18
T M. F. Asfalty krajowe i ich zastosowanie. 1280 sl.
- P** 1931 381 (438):622.323
B Przemysł. Naft. Nr. 18
T Trudności eksportu naftowego przez Gdańsk 960 sl.
- P** 1927 [338.58+658.5]:664.12(729.1)
B Gaz. Cukr. Nr. 9
T WASIEWICZ JAN. Rezultaty rachunkowe cukrownictwa kubańskiego w ostatnich dwóch latach. 860 sl. + 1 tabl
- P** 1927 38:664.1(51)
B Gaz. Cukr. Nr. 9
T BUCHLER WALTER inż. Handel cukrowy Chin i jego możliwości rozwojowe. 1540 sl.
- P** 1927 38:664.1 (42) „1926“
B Gaz. Cukr. Nr. 10
T Rynek cukrowy Anglii w 1926 r. 1760 sl.
- P** 1927 [66.05+66.063]:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 10
T Jazwińska J. inż. chem. asyst. Polit. Mieszadła systemu „Tajfun“. 140 sl. + 2 rys.

- P** 1927 66.063.5:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 10
T GRABOWSKI CZ. prof. Kilka słów o energicznym mieszanii cieczy w cukrownictwie. 640 sl.
- P** 1927 621.183:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 10
T W. Zacięcie się wentyla bezpieczeństwa na przewodzie zasilającym kotły parowe. 200 sl.
- P** 1927 614.8:621.183:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 10
T A. Wypadek z kotłem parowym. 150 sl.
- P** 1927 338.5/6:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 11
T Memorjał Rady Naczelnej Polskiego Przemysłu Cukrowniczego złożony w dn. 10. III 1927 r. Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej oraz Członkom Rządu. 360 sl.
- P** 1927 661.183:664.1:664.12:669.1.392
B Gaz. Cukr. Nr. 11 i 12
T SMOLENSKI K. prof. Notatki o węglach odbarwiających. 2180 sl. + 4 wykresy.
- P** 1927 389.1:664.1.035
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T M. W. Wazenia soku surowego. International Sugar Journal 1925. str. (88) 210 sl.
- P** 1927 66.06:664.1.038 22
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T SIWICKI A. Badanie techniczne rozkładu cukru przemienionego przez wapno (V. Ctyrkej z Czechosłow. Inst. Cukr. Z Zuckerind Cechoslov. Rep. 51,230, 1926/7) 140 sl.
- P** 1927 [535 243+535.343.3]:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T SIWICKI A. Absorbowanie rozmaitych ciał barwnych przez rosnące kryształy cukru. (H. Lundén z laborat. cukrowni w Gothenburgu w Szwecji, Centr. Zuckerind 35,73(1927) 400 sl.
- P** 1927 541 18:664.1.05
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T NOWAKOWSKI BR. W plw kolidów na krystalizację cukru (M. Beraé Sucrerie Belge 1 luty 1927 r. Nr. 11) 190 sl.
- P** 1927 664.1.05
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T SIWICKI A. Krystalizacja cukru z mocno przesyconych roztworów (K. Sander z Czechosłow. Inst. Cukr. Listy Cukrowar. 45,179.1926-1927) 350 sl.
- P** 1927 661.183.2:664.11
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T M. W. Ozywianie roślinnych węgli odbarwiających (Manchester Guardian Commercial 1927, str. 170) 120 sl.
- P** 1927 664.1.048.5.001:535.7
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T NOWAKOWSKI BR. Badanie nad zabarwieniem soków podczas zagezycznania w wyparce. (Emile Saillard, Supplement au Cirenlaire 1977) 40 sl. + 2 tab.
- P** 1927 66.03:664.1.05
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T M. W. Krystalizator rurkowy systemu „Lafenille“ (Sucrerie Belge 1926, 22-447, 23-467) 560 sl + 1 rys.
- P** 1927 66 04:664.1.05
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T TERASZKIEWICZÓWNA H. Przyspieszone chłodnie cukrzyc (Inż. Tech. B. G. Sawinów Zapiski t. 4 zes. 4 1925-7 r.) 100 sl.
- P** 1927 66.06:664.1 057
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T TERASZKIEWICZÓWNA H. Wpływ ogrzewania na produkty rafinerskie. (Inż. M. J. Nachmanckiewicz i J. F. Zelikman (Zapiski t. 4 zes. 4 r. 1926-1927). 100 sl.
- P** 1927 542.61:664.121
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T REICHER W. O objętości miąższu, którą należy uwzględnić przy dygestji. (Dr. E. Spengler i dr. C. Brendel Zeitschrift des Vereins Deutschen Zucker-Industrie 4. 1926, str. 880) 250 sl.
- P** 1927 (535+542) 664.121
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T M. W. Ujednostajnienie metod oznaczania cukru w burakach (A. W. Ling Intern. Lugar Journ. 1927 str 86) 120 sl.
- P** 1927 (542+535.244):664.121
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T SIWICKI A. O błędach przy oznaczaniu sacharozy w buraku powodowanych obecnością cukru przemienionego. (W. Stanek i J. Wondrak i Czechosłow. Inst. Cukr. Zuckerind Cechoslov Rep. 51, 220, 1926-7) 80 sl.
- P** 1927 542.3
B Gaz. Cukr. Nr. 12
T SIWICKI A. Nowe precyzyjne biurety (G. Bruhns autoref. w Central-Zuckerind. 35 158 (1927) wedl. Z angew. Chem. 39. 1127 (1927) 100 sl.

Są do nabycia wydawnictwa Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych

po znacznie niżonych cenach

Katalog książek, czasopism i oddzielnych broszur z dziedziny **Polskiej Techniki** wydanych od 1918 r. do 1928 r. wraz ze **skrótem Działowym i Alfabetycznym** Klasyfikacji Dziesiątej.

W cenie 12,50 zł

Spis Członków Stowarzyszeń Technicznych należących do **Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych**.

W cenie 8,25 zł.

Referaty i Wnioski zgłoszone na Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych w 1927 r. we Lwowie pod hasłem **Pracy Gospodarnej**.

W cenie 12,50 zł

Referaty i Wnioski zgłoszone na Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych w 1929 r. w Poznaniu pod hasłem **Pracy Gospodarnej**.

W cenie 6,25 zł.

Członkowie Towarzystw Zrzeszonych korzystają z 20%^o zniżki powyższych cen

Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych Czackiego 5